

társadalmi életben, annak megszervezésében, és az anyagi alapjainak létrehozásában, és különösen mindabban, amit ma művészekként becsülünk, nem utolsósorban pedig az alkotásokat lehetővé tevő technológiákban.

Akinek e kötet a kezébe kerül, annak már magáért beszél, igen megragadón és ékesszólóan. Magáért beszél a gyönyörű és gazdag képanyagával, és – akárha csak belelapozgatunk – a kitűnő leírásaival, magyarázataival, ismertetéseivel és elemzéseivel. És ami kulcsfontosságú: ilyenkor, midőn egy ismeretterjesztő könyv nekünk idegen terepre visz, kritikus jelentőségű, vajon a közlései szakmailag megbízhatóak-e – a

Corvina kiadványai esetében ezt egészen biztosra vehetjük.

Ex oriente lux – az első nagy meglepetés, amellyel a kötet olvasása szolgál, hogy azok a messzi népek a történelem hajnalán mennyivel civilizáltabbak voltak, mint sokan hiszik. Hétezerévi is több éve a Hasszuna kultúra népei már új kemence-rendszerrel kísérleteztek, és olyan díszített edényeket állítottak elő, amelyek egy mai iparművészeti boltból sem rínának ki. Hasonlóan szép, mai szemmel modernnek tűnő mintázatú festett tárgyokat látunk a velük egyidős számarrái kultúrából. Hétezerévi is több évvel ez előtt ezeknek, és szintúgy a Halaf-kultúra alkotásainak a mara-

dandó szépségét már az igen fejlett agyag- és kiégetési technológiák teremtették meg. És ez még csak a korai hajnal a művészet, és az általános kultúra felívelésében. A továbbiakban pedig végig követhetjük, mekkora szellemi gazdagságot hoztak létre az ókori Közel-Kelet népei és birodalmi.

A kötet időben a történelem hatalmas szakaszán visz végig. A legkorábbi, mai szemmel is műalkotásnak nevezhető szobor az i.e. VII. évezredből származik, a legkésőbbi dombormű, amely a perzsa uralkodók igen fejlett PR-munkáját dicséri, az i. sz. III. századból.

Osman Péter

DEREK BOSWORTH & ELIZABETH WEBSTER (SZERK.)

The Management of Intellectual Property

(A szellemi vagyon menedzselése)

Kiadó: Edward Elgar, 2006,
Új horizontok a szellemi tulajdonban-sorozat

Kiemelkedően fontos szakmai ismeretek jól szervezett tankönyve ez a kötet – olyanoké, amelyek nélkülözhetetlenek mindazon szakembereknek, akik feladata, hogy a cégük szellemi vagyonát eredményesen változtassák a versenyképessé, valamint a tulajdonosi értéke növekedésének forrásává. A szel-

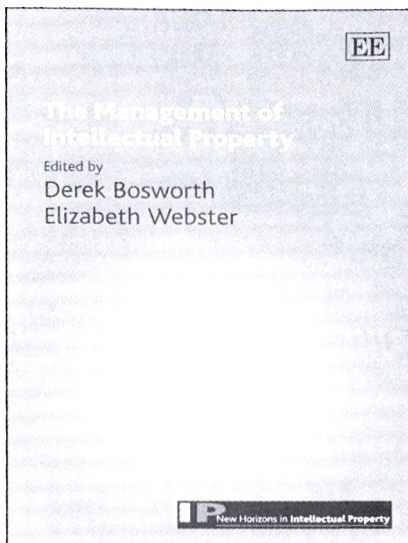
lemi vagyon – és az annak velejét adó tudásvagyon – menedzselésének tudománya a korszerű menedzsmenttudomány igen fontos, és nagyon is divatos ága. Ez szükségképpen következik e vagyon gazdasági jelentőségének folyamatos, és az utóbbi évtizedekben gyorsuló felértékelődéséből. A

gazdaságban és a társadalomban rohamosan növekszik azoknak a terméknek és szolgáltatásoknak a jelentősége, amelyek a legkorszerűbb tudást testesítik meg. A versenyképességüket megőrizni akaró nemzetgazdaságoknak és cégeknek egyaránt a szellemi vagyonuk vált a legfontosabb erőforrá-

sukká. A jelentős vállalatok vagyonaiban korábban nagyjában-egészében legalább 80% volt a materiális-, és max. 20% az immateriális vagyonelemek részaránya – mára az élenjáróknál ez az arány megfordult. Csak egy fontosabb még ennél is a számukra: annak tudása, hogyan menedzseljék a szellemi vagyont, mert az mindenki számára gyakorlatilag csupán annyit ér, amennyit ténylegesen ki tud belőle hozni magának.

A szellemi vagyon gazdasági értékének alakulásában meghatározó szerepe van két megkerülhetetlen sajátosságának. Az egyes konkrét elemeit a fejlődés gyorsan – és korunkban mindinkább gyorsuló ütemben – elavulttá teszi, és ezzel az értékükből legfeljebb annyi marad, amennyire alkalmazsak arra, hogy újabb vagyonelemek építőköveiként szolgáljanak. Az elértéktelenedésük ellen csak szakszerűen menedzselte frissítéssel, fejlesztéssel lehet védekezni. Emellett ez a legkényesebb erőforrás: a rossz kezelés gyorsan semmivé teheti birtokosa számára az értékét, az értő menedzselés viszont megtartja, és növelheti is azt. Egy cég számára a szellemi vagyona gazdasági értékét tehát mindenekelőtt négy tényező határozza meg:

- Milyen gazdasági előnyökhöz (versenyképesség-, teljesítményjavulás) juttat a hasznosítása;
- Mennyire képes a hasznosítás lehetőségeit magának kisajátítani, beleértve ebbe azt is, hogy csak a saját érdekeinek megfelelően osztja meg azokat másokkal;
- Mennyit tud azokból a gazdasági tevékenységében ténylegesen is kiaknázni;
- Mennyire képes további innovációs munkával (fejlesztéssel,

technológiaátvétellel) biztosítani a kérdéses szellemi vagyon által kínált előnyök fenntartását. Ehhez azonban kifejezetten erre vonatkozó, igen alapos szakmai ismeretek kellene, és azokat semmi más sem pótolhatja – még a legragyogóbb intelligencia sem. E tudás nélkül a szellemi vagyon a legjobb esetben is csak holttóke.

Amint itt is olvashatjuk, a szellemi vagyonelemek hasznosítási lehetőségeinek kisajátítására két alapvető stratégiához folyamodhatunk: a jogi eszköztár felhasználásához – különösen fontosak ebben az iparjogvédelem, valamint a szerzői jog –, másrészt pedig ahhoz, amit a marketing piaclefölözésnek nevez, vagyis olyan gyorsan árasztjuk el a piacot a szóban forgó vagyonelemeket megtestesítő árucikkekkel, hogy a fizetőképes kereslet javát már kielégítjük, mire a versenytársak is megjelennek a maguk hasonló termékeivel. E kettőt a legtöbbször célszerű kombinálni.

A könyv is kiemeli: a szellemi vagyonba való befektetés nagyobb kockázattal jár, mint a hagyományos javakba történő. Ez

jelentős részben éppen abból következik, hogy e vagyon hasznosításának tényleges hozama igen nagy mértékben függ a menedzselés minőségétől. A gyarapítására és hasznosítására vonatkozó minden megfontolás tehát visszavezet a menedzselésének kiemelkedő fontosságára, aminek nélkülözhetetlen része és eszköze a hasznosítással elért teljesítmény mérése is. E kötet 15 tanulmánya ehhez kínál mesterfokú ismereteket, elhelyezve a szellemi vagyont az immateriális vagyon szélesebb összefüggései közé is. Gyakorlati alapokon tárgyalják annak jogi-, számviteli-, menedzsment- és gazdasági megközelítését, a cég teljesítményéhez/értékéhez való hozzájárulásának értékelését, és a menedzselés több fontos stratégiai vonatkozását. Nagy hányadát a szellemi vagyon értékelésével, a hasznosítás teljesítményének mérésével foglalkozó fejezetek teszik ki, s ezek különösen figyelemre méltóak. A szellemi vagyon előzőekben vázolt sajátosságaiból törvényszerűen következik ugyanis, hogy elemeinek értéke nem állapítható meg olyan, többé-kevésbé objektív módon, mint a hagyományos vagyontárgyaké – éppen mert az annak alapjául vehető teljesítmény meghatározó mértékben függ a hasznosítójuk felkészültségétől. Különösen érdekesek azok a fejezetek, amelyek megmutatják, hogyan lehet alapul venni a piac értékítéletét, ám ehhez számolnunk azzal is, hogy ebben az értékítéletben általában igen erős a volatilitás, a külső tényezők, valamint a befektetői lélektan hatásai, tehát a mérőeszközként való megbízhatóságának igen jelentősek a korlátai.

Osman Péter